

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий Юридичний інститут
Кафедра політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

**для проведення заліку
з дисципліни «Судова медицина і психіатрія»
для студентів денної та заочної форми навчання**

**Івано-Франківськ
2024 рік**

1. Судова медицина як наука. Судово-медична експертиза. Експерт, судово-медичний експерт, лікар-експерт.
2. Етапи розвитку судової медицини.
3. Роль судово-медичної експертизи в роботі органів правосуддя та охорони здоров'я.
4. Організація судово-медичної служби в Україні відповідно до чинного законодавства. Нормативно-правові акти, що регламентують проведення судово-медичної експертизи.
5. Організація судово-медичної служби в Україні. Структура бюро судово-медичної експертизи. Функції його підрозділів.
6. Права, обов'язки та відповідальність судово-медичного експерта при виконанні ним експертних функцій. Гарантії незалежності експерта.
7. Об'єкти та види судово-медичних експертиз. Організація проведення судово-медичних експертиз: призначення, документація та її складові.
8. Трупні, які підлягають судово-медичному розтину. Судово-медичний та патологоанатомічний розтин, їх особливості.
9. Поняття "смерть". Судово-медична класифікація смерті. Визначення категорії, виду та роду смерті. Роль судово-медичного експерта у встановленні роду насильницької смерті.
10. Поняття про танатологію. Загальна, спеціальна та молекулярна танатологія.
11. Патолофізіологія процесу вмирання. Термінальний стан. Швидка та агональна смерть.
12. Клінічна та біологічна смерть, їх діагностика. Уявна смерть.
13. Трупні плями та їх судово-медичне значення.
14. Трупне залякання, теорії його виникнення. Судово-медичне значення.
15. Трупне охолодження та трупне висихання. Судово-медичне значення.
16. Трупне гниття: механізм розвитку, прояви. Аутоліз та його прояви у внутрішніх органах.
17. Пізні трупні явища. Природна та штучна консервація трупа. Судово-медичне значення.
18. Загальні правила, порядок та етапи судово-медичного розтину трупа. Документація. Лікарське свідоцтво про смерть.
19. Особливості експертизи трупа невідомої особи.
20. Судово-медичні критерії визначення давності настання смерті: за трупними ознаками, суправітальними реакціями та результатами лабораторних досліджень.
21. Роль лікаря-спеціаліста в галузі судово-медичної експертизи під час огляду трупа на місці його виявлення. Фази огляду місця події.
22. Експертиза живих осіб: приводи призначення, особливості проведення та документація.
23. Юридична класифікація та експертні критерії ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.
24. Тяжкі тілесні ушкодження, їх ознаки, особливості проведення експертизи.
25. Тяжкі тілесні ушкодження за ознакою небезпеки для життя.
26. Судово-медична експертиза статевих злочинів.
27. Судово-медична експертиза спірних статевих станів.

28. Судово-медична експертиза стану здоров'я: агравація, симуляція, дисимуляція, штучні та удавані хвороби, самокалічення членів.
29. Поняття „травма”. Фактори зовнішнього середовища, які діють на організм. Класифікація ушкоджень. Анатомічні та функціональні ушкодження. Травматизм та його види. Особливості опису ушкоджень шкіри.
30. Ушкодження тупими предметами, їх класифікація, механізм дії.
31. Садно, його судово-медичне значення.
32. Синець, його судово-медичне значення.
33. Рани, судово-медичне значення.
34. Переломи плоских та трубчастих кісток, які виникли від дії тупих твердих предметів.
35. Особливості ушкоджень при падінні з висоти власного росту (на площині) та при падінні тіла з висоти.
36. Автотравма, класифікація. Особливості ушкоджень при зіткненні автомобіля з пішоходом.
37. Класифікація ран від дії гострих предметів, їх особливості. Визначення ходу ранового каналу.
38. Основні причини смерті від дії тупих твердих та гострих предметів, їх обґрунтування.
39. Класифікація ручної стрілецької зброї. Устрій бойового патрону та механізм пострілу. Додаткові фактори пострілу. Кінетична енергія кулі.
40. Механізм дії кулі на тіло людини залежно від кінетичної енергії. Гідродинамічна дія.
41. Ознаки пострілу впритул. Ознаки самогубства з застосуванням вогнепальної зброї.
42. Ознаки пострілу з близької та неблизької відстані.
43. Ушкодження дробом. Устрій мисливського патрона. Визначення дистанції пострілу.
44. Значення лабораторних методів досліджень при експертизі вогнестрільних ушкоджень.
45. Асфіксія, визначення поняття, класифікація видів, життєвий перебіг. Стадії повернення до життя з асфіктичного стану.
46. Загальноасфіктичні ознаки, їх судово-медичне значення.
47. Повішення та його діагностичні ознаки.
48. Задушення петлею, задушення руками, видові ознаки.
49. Смерть від механічної асфіксії в результаті попадання сторонніх предметів і блювотних мас у дихальні шляхи.
50. Судово-медична діагностика смерті від утоплення.
51. Місцева дія на організм високої температури. Опіки шкіри від дії різних термічних факторів. Особливості дослідження обгорілих трупів. Ознаки життєвості потрапляння тіла у вогонь.
52. Загальна дія холоду. Смерть від переохолодження. Особливості дослідження замерзлих трупів.
53. Смерть від дії технічного струму. Механізм дії на організм людини. Петлі току. Судово-медична діагностика електроміток.
54. Ушкодження атмосферною електрикою.

55. Поняття “отрута”. Умови дії отрут. Класифікація отрут і отруєнь. Судово-медичні джерела діагностики отруєнь. Правила вилучення внутрішніх органів для судово-токсикологічного дослідження.
56. Отруєння корозивними отрутами.
57. Деструктивні отрути. Отруєння органічними та неорганічними сполуками ртуті.
58. Отруєння окисом вуглецю.
59. Функціональні отрути. Класифікація, Особливості діагностики причини смерті.
60. Отруєння снодійними засобами.
61. Отруєння етиловим спиртом.
62. Поняття про речові докази, класифікація. Правила вилучення та направлення речових доказів на експертизу. Організація проведення експертизи речових доказів біологічного походження.
63. Особливості слідів крові на місці події. Основні питання, які вирішують при дослідженні слідів крові.
64. Встановлення наявності крові, орієнтовані та доказові методи.
65. Визначення видової, статевої належності крові та давності утворення слідів крові.
66. Експертиза волосся. Питання, які вирішують при експертизі цього об'єкта.
67. Організація проведення медико-криміналістичних досліджень: методи, мета та об'єкти.
68. Предмет і завдання судової психіатрії.
69. Об'єкти судово-психіатричної експертизи.
70. Підстави призначення і порядок проведення судово- психіатричної експертизи.
71. Організаційна структура судово-психіатричної служби.
72. Види судово-психіатричних експертиз.
73. Акт судово-психіатричної експертизи, його структура, оцінка слідчими органами і судом.
74. Поняття про рефлекторну діяльність і психічні хвороби.
75. Перебіг психічних хвороб (гострі психози, хронічні психічні хвороби, стадії хвороб, перебіг прогресивний, непрогресивний, безперервний, рекурентний).
76. Класифікація психічних хвороб.
77. Методика обстеження психічно хворих.
78. Симптоматика психічних хвороб (симптоми розладів психічних функцій сприйняття, мислення, пам'яті, емоцій, вольової діяльності, свідомості).
79. Основні синдроми психічних хвороб (астенічний, істеричний, маніакальний, депресивний, параноїчний, Кандинського- Клерамбо, деліріозний, недоумства).
80. Формули осудності, неосудності та обмеженої осудності, їх застосування. Основні критерії.
81. Формули правоздатності, дієздатності, недієздатності та обмеженої дієздатності, їх застосування.
82. Органи опіки і піклування, їх завдання при призначенні опікуна та піклувальника.

83. Поняття неосудності та недієздатності, їх відмінності.
84. Завдання судово-психіатричної експертизи свідків і потерпілих.
85. Судово-психіатрична експертиза при статевих злочинах.
86. Судово-психіатрична експертиза при безпорадних станах.
87. Огляд засуджених, приводи та порядок призначення.
88. Судово-психіатрична експертиза неповнолітніх (пубертатний криз, психопатологічні синдроми психічного інфантилізму, синдром фантазування, надцінні ідеї, гебоїдний синдром, синдром пубертатної астенії та їх судово-психіатрична оцінка).
89. Фізіологічний та патологічний афекти, їх ознаки та відмінності.
90. Суспільно небезпечні дії психічно хворих; фактори, що на них впливають.
91. Типи суспільної небезпечності (активний та пасивний).
92. Профілактичні заходи стосовно суспільно небезпечних дій психічно хворих.
93. Примусові заходи медичного характеру (поняття та мета, особи, до яких застосовуються, критерії для застосування).
94. Види примусових заходів медичного характеру. Порядок їх застосування, продовження або зміни.
95. Примусове лікування.
96. Судово-психіатрична оцінка шизофренії. Основні клінічні форми.
97. Клінічні прояви та судово-психіатрична оцінка маніакально-депресивного психозу, епілепсії та симптоматичних психозів.
98. Причини, клінічні форми та динаміка олігофренії, судово-психіатричне значення.
99. Поняття про структуру та функції центральної нервової системи, поняття про вищу нервову діяльність і її розлади при психічних захворюваннях
100. Основні психічні розлади при маніакально-депресивному психозі та його судово-психіатрична оцінка.
101. Судово-психіатрична оцінка психічних розладів внаслідок алкоголізму, наркоманії та токсикоманії.